

Előfizetési díj:

Negyedévre ..... 1 frt
Félévre ..... 2 frt
Égész évre..... 4 frt

Egyes szám 20 kr.

Hegjelen havonként kétszer.

HERKULES

SZERKESZTIK:

PORZSOLT JENŐ.
Ferencz-körut 16.

PORZSOLT KÁLMÁN.
József-körut 5.

Szerkesztőség
és
kiadóhivatal
Budapest, József-körut
5. szám.

Kéziratokat vissza nem küldünk.

Az Achilles Sport-Egylet,
Aradi Korcsolyázó-Egylet,
Budapesti polgári lövészegyes.,
Budapesti Torna-Club
Beregszászi Korcsolyázó-egylet,
Bpesti hegyvidéki Turista-Egyl.,
Budapesti Korcsolyázó-Egylet,
Budapesti Torna-Egylet,
Debreczeni Korcsolyázó-Egylet,
Debreczeni Torna-Egylet,
Első Magyar Vivó-Egylet,
Érsekújv. Vivó- s Torna-Egyes.,
Föv. Vivó-Club,
Győri Csónakázó-Egyesület,
Kassai Korcsolyázó-Egylet,
Kassai Tornázó- és Vivó-Egyes.

Kolozsvári Athletikai Club,
Kolozsvári Korcsolyázó-Egylet,
Körmendi Athletikai Club,
Kunsztmártoni Csón.-Korcs.-Egyl.
Lévai Torna- és Vivó-Egylet,
Lőcsei Korcsolyázó-Egylet,
Lőcsei vivó- és Torna-Egyesület,
Magy. Testgyakorlók Köre,
Magyar Uszó-Egylet,
Maros-Vásárhelyi Torna-Egylet,
Magyar-Óvári Torna- s Vivó-Egyl.,
Marosvásárhelyi Kerékpár-Egylet,
Maros-Vásárhelyi Korcs.-Egylet,
N.-Bányai Torna- és Korcs.-Egyl.,
Nagy-Enyedi Korcsolyázó-Egyl.,
Nagy-Kanizsai Torna-Egylet,

Nagy-Kállói Korcsolyázó-Egylet,
Nemzeti Hajós-Egylet,
Neptun Bpesti Evező-Egylet,
O-Becsei Kerékpár-Egyes.,
Ó-budai Torna-Egylet,
Pécsi Athletikai Club,
Pozonyi Hajós-Egylet,
Pápai Korcsolya-Egylet,
Pozonyi Torna-Egylet,
Privigyei Korcs.-Egylet,
Rimaszombati Korcs.-Egyl.
Sátoraljai helyi Korcs.-Egyl.
Selmecei Akad. Athléta-Club,
Soproni Korcsolyázó-Egylet,
Sportkedvelők Köre,
Szabadkai Sport-Egylet,

Szabadkai Torna-Egylet,
Szarvasi Korcsolyázó-Kör,
Szegedi Csónakázó-Egylet,
Szegedi Korcsolyázó-Egylet,
Szegedi Torna-Egylet,
Székely-Udvarhelyi Korcs.-Egylet
Székesfehérvári Korcs.-Egylet,
Szegedi Kerékpár-Egyesület,
Szászvárosi Athletikai-Club,
Szolnoki Korcsolyázó-Egylet,
Temesvári Korcsolyázó-Egylet,
Torontáli korcs.- és hajós-Egylet,
Tordai Korcsolyázó-Egylet,
Ujvidéki Kerékpár-Egyesület,
Veszprémi Torna-Egyesület,
Zombolyai Athletikai-Club,

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallas- és közoktatásügyi miniszter ö nagyméltósága 47,020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarország összes tanintézetének.

Az iskolai tornázás és játékok módszereinek bírálata egészségi tekintetben.*

A gyermek fejletlen szervezettel s gyakorlatlan elmével kerül az iskolába Elméjének az iskola teljesen elég foglalkozást nyújt, az ez által igénybe vett idővel nem csak megrövidítve van azon tényezők kihasználásában, melyek elősegítik a test fejlődését, hanem sok káros tényezőnek is van kitéve, melyek hátrányos befolyását ellensúlyozni kell.

Eme tényezők közül csak egyet akarok említeni a mely elválaszthatatlan a legjobb iskolától is, azt, hogy a gyermek órák hoztat kénytelen csendesen ülni, s ez legyen bár a legjobb pad, a lélegzések csekély voltát, a vérkeringés lassabbodását idézi elő.

Az iskolázás első éveiben a vérszegénységi esetek száma feltűnő sok, a különbség még felülőbb faluról a városba került gyermekeknél, mert a városiak általában már szintelenebbek, — azután az étvágy, az emésztés megromlása, a mi ismét csak a vérképzésre hat be.

Első sorban tehát az iskola ezen hatásának kell ellene dolgoznunk, sőt oda törekednünk, hogy intenzivitással pótoljuk azt, hogy a szabad levegő extensív használatában az iskola korlátolja. — A gyermekeknél az aránylag legrohamosabban fejlődő szervek a tüdő s a szív, de ezek rendeltetése a legfontosabb is, hiányos fejlődésük így a legközvetlenebb károkkal jár.

Azon tényezők, melyek a szív és tüdő fejlődését előmozdítják, jótékonyan hatnak az egész szervezet fejlődésére. A tüdők bőséges szellőztetése növeli az éleny fölvetelt, a szív erősebb működése a test minden részébe gyorsabban eljuttatja az élenydús vért, ennek következménye erőteljes szövet képződése. A városban megcsappanó falusi gyermekek bizonyára nem annyira a levegő minőségének megváltozása alatt szenvednek hanem az alatt, hogy kevesebb, erélytelenebb a szív és tüdő munkája s így válik fogyatékosná a vérképzés.

A tüdő s a szív munkáját pedig első sorban a mozgások; járás, futás, ugrás veszik igénybe.

Ezekre kell tehát minél bővebb alkalmat nyújtani.

Ezek egyuttal működésbe hozzák az összes izomzatot és köztük főleg a hasizmokat. Ez élénkíti a belmozgásokat, a mi azután az emésztés elősegítésével hozzájárul a szervezet fejlődéséhez.

A tornázás ezt nem képes nyújtani, mert ilyen általános hatást nem fejt ki. A mellizmok fejlesztése nem egyértelmű a tüdő fejlesztésével.

A vérképzés elősegítésére annál inkább kell törekednünk mert ha ez a fiatal években hiányos, ennek hatása az egész későbbi fejlődésre kiterjed. A torna ez irányban is fogyatékos hatással van.

Az ütemszóra végzett gyakorlatok mellőzendők.

A fejlődő szervezet folytonos deficitzben van, az építkezik, folyton szereznie kell, nincs túladni valója abból, a mit bevett.

Kerülni kell tehát mindazt, a mi az elégségi folyamatot nagyon növeli az izmokban, ilyenek az erőgyakorlatok, valamint azok, melyek hosszú ideig hatnak, az u. n. Ausdauer-übenen, valamint a trainirozás. Annál inkább kerüldendők ezek, mert a tapasztalás mutatja, hogy a fejlődő szervezet csekély ellenállási képességgel bír, kevésbé szívós.

Ha a csontok megszilárdulása előtt túlságos munkát rovnak azokra, könnyen jönnek létre elferdülések, a helyett, hogy növekednének és szilárdulnának. Erőgyakorlatok tehát nem neki valók.

De mielőtt ez elkövetkeznék, már kívánatosá válik a forma s a mozdulatok csínosságának érzékét, az ügyességet fejleszteni. Erre alkalmasak számos korlát- és bakgyakorlat, meg némely szabadgyakorlat, főleg ha pl. könnyű buzogánnyal látványossá tesszük.

A 13—14 évben, tehát a 4—5. középiskolai osztályban a szervezet már bizonyos fokú szilárdságot, megállapodottságot ér el s kívánatosá válik az izomerő fejlesztése.

Az erőgyakorlatok, a szertornázás jó része alkalmas erre.

Másrészt az elme nagyobb munkabírása elbirja a vezényszó terhét.

A jellemet aczélni, ferdesége ket elszoktatni, a ke

*A szerzőnek a nemzetközi egészségügyi és demg. kongresszuson felolvasott értekezéséből. Szerk.

délyt élénkíteni kell, s a férfias tulajdonságokat fejleszteni, erre igen alkalmasak a játékok, melyeknek bizonyos sportszínbe öltöztetése, alkalomnyújtás a mérkőzésre, egyrészt a vonzerőt növeli, másrészt kitartásra buzdít.

Evezés, velociped csak jól fejlett tanulónak engedhető meg. Külömben a káros hatás könnyen beálhat.

A vivás, bár kitűnő izomedző, léleknesesítő torna volna, szerintem alig lehet a tömeges tanítás tárgya, mert csak oly felületes kezdésben részesülhetne, mely diskreditálná ezen, a művészettel határos testgyakorlatot.

Iskola-higiene szempontjából a játszást főléje kell helyezni a tornáznak. Azt hiszem, a tornát tulbecsülik, a játékot meg alább becsülik hatásában. Azt az általános hatást, amit játszással biztos elérünk, a tornával alig érhetjük el, — a játékot általános üdülésnek tekinthetjük, míg a tornát az izmok iskolájának. Ebből a szempontból kezelve helyesen járunk el, erről megfeledezve, a játszást elhanyagolva, téves uton járunk.

A játszással azon előny is van összekötve, hogy ingerével hosszú időn át szabad levegőn tartja a tanulót, a ki különben tán napok hosszaiig nem jut ki a szoba levegőjéből, az utca porából,

Ha a maga ösztöne után haladó ifjúságot megfigyeljük, látjuk, hogy ugyanazon uton halad. A kis gyermek játéka csupa szaladgálás, ének, ugrálás,

Ha kissé nagyobb, háborusdit játszik, bizonyára jelet kí várfalat, ahonnan leugrál.

Majd mászkálni, futkozni kezd, dobál s csak fejlettebb éveiben áll össze rendszeres labdajátéokra.

Iskolai szempontból nem találtam jónak a vezényszóra történő szabad s katonai gyakorlatokat s azt hiszem, hogy ezektől hiába várjuk a fegyelem feltételezett gyarapodását, mert a tanuló fáradt elméje nem képes ezt megtartani, ennek erőltetése azon rugékonyság és készség rovására, megy, a mely ezen gyakorlat főfeltétele.

Mind ezek alapján a következő tetteket állíthatjuk fel:

Az iskolai tornáznak és játékoknak az ifjúság testi képességeire és szellemi igényeire egyaránt tekintettel kell lenni.

Az első években erőt nem igénylő, az elmét nem terhelő oly játékok, melyek sok mozgással járnak, s főleg a mellkasi szervek fejlődésére hatnak, mint a játékok és futás, legyen a program.

A középiskola alsó osztályaiiban az összetettebb, több önálló működésre alkalmas nyújtó játékok mellett oly gyakorlatok veendőek fel, melyek az ügyességet fejlesztik.

Rend és erőgyakorlatok csak a felső osztályokban jöhetnek sorra, de lehető kiterjedésben kell gyakorolni a complicált lapdajátékokat, mint melyek a kedély nevelésére s erkölcsi tulajdonságok fejlesztésére kiválóan alkalmasak.

Mai tornázási rendszerünk az ifjúság s a higiénie igényeinek nem felel meg, az eddigi szigorú iskolatorna helyett a játszás hozandó előtérbe, mely célból alkalmas játszótéreket kell berendezni.

Dr. Bánóczy Gyula.

A puskák használata.

Számos sportember és vadász használja puskáját kisebb-nagyobb eredménnyel és ugyancsak jól érti kezelését minden tekintetben. A puska eredményteljes használata eszerint nem tételez föl egyebet, mint kellő gyakorlatot és jó szemet. Mindazonáltal nem tagadható,

hogy minden készülék kezelését még jobban lehet begyakorolni, ha ösmerjük szerkezetét és működését. Messze vezetne, ha a puskák nagyon különböző nemeinek szerkezeti különbségét akarnók megbeszélni és fölöslegesnek mondható annyiban, mert a különféle puskákról igen jó leírások léteznek, úgy a megfelelő folyóiratokban, — valamint a (többnyire idegen nyelveken írt) könyvekben. De a lövés *mivoltáról* csak igen kevesen olvasnak behatóan. Megfogom tehát kísérteni, népszerű nyelven előadni mindazon dolgokat, melyek a lőfegyverek működésére és ezzel kapcsolatosan azok használatára vonatkoznak, — mert bizonyára lesznek sportemberek, kik behatóbban szeretnék megösmerni a lövészetet s annak nemcsak gyakorlati; hanem némileg elméleti oldalát is kívánják megösmerni.

A gyakorlatban ritkán fordul elő azon eset, hogy a célpont épen az irányvonalban fekszik; rendszerint ez alatt van. Azon esetben midőn a cél nem fekszik az irányvonalban, a lövés alapvonala nem lesz vízszintes — hanem ferde. Azon szög, melyet az alapvonal a vízszintessel képez, a cél *helyzettségé*-nek neveztetik. Ha a cél nem fekszik aránylag nagy magasságban, akkor a lövegpálya oly csekély változásokat mutat a vízszintes lövés pályájához mérten, hogy azokat bátran el lehet hanyagolni nagyobb hibák elkövetése nélkül. Ha tehát a puska beállítható irányzékkel bír (mint pl. a katonaságnál), akkor azt beállítjuk a helyes távolságra és célba vesszük vele a szándékolt találó pontot, tekintet nélkül arra, vajjon a cél az irányvonalban fekszik-e vagy sem!

De ha a cél nagyon magas, vagy nagyon mélyen áll, akkor már a lövegpálya változása tetemes, — amennyiben a magasban való lövésnél a pálya megrövidül, a mélybe való lövésnél pedig meghosszabbodik. Ha tehát ekkor is a megfelelő távolságra beállított irányzékkel lövünk, akkor tetemes magasságokban fekvő céloknál messzebbre kell lőnünk (magasabba célózni) és tetemes mélységekben lévő céloknál pedig, közelebbre kell lőnünk, (mélyebbre célózni.)

Az a terület, melyben a lövegpálya mélyebben fekszik, mint a célmagasság, a *lövegsúrolta terület*-nek hivatik, melyen belül meghatározott magasságu cél *mindig* el lesz találva. A lövegsúrolta területet, azáltal lehet egy és ugyanazon fegyverrel nagyobbítani, ha mélyebb helyzetben süttjük el; a találás tehát biztosabb lesz, ha a löveez térdel vagy fekszik.

Vontcsövű fegyvereknél még egy másik körülményre is kell tekintettel lennünk, különösen ha nagy távolságokra készülünk lőni. A puska csőbelseje csavaralaku barázdákkal van ellátva, melyek a löveg vezetését eszközlik s azt forgásba hozzák a végből, hogy röptében irányát helyesebben megtarthassa s a célt a hegyével érje el. De ezen forgás által a löveg eredeti pályáját folyton el akarja hagyni s így azon oldal felé tér el, melyben e huzagok csavarva vannak. Ez az oldal-eltérés azonban nem nagy, s csak nagyobb távolságnál jut érvényre. Ha bizonyos, kis határokon belül változó távolságokra akarunk csak lőni, akkor egyszersmindenkorra kissé fere lehet tőlni a célhegyet.*)

A katonai puskák és a legtöbb puska huzagai *jobbra* csavarodnak, tehát azok lövegei is *jobbra* mennek a céltől s így helyesebb egy gondolattal balra célózni. Nemkülönbön fontos a levegő állapota; a sűrű le-

*) És pedig mindég arra az oldalra kell a célhegyet (legyet) eltőlni, a mely oldal felé a löveg eltért.

TUCKER-féle Lawn-Tennis-pályák.

Oktatás és bérlés, valamint Lawn-Tennis-pályák készítése és felszerelése. Értést ad Mr. Spencer Tucker, Városligeti fasor 19. sz. Ugyan-
ott angol nyelvű tanár ajánlatik. 3—10.

vegő nagyobb ellentállást gördít a löveg elé, mint a ritka. Innét van, hogy magasabb hőmérsékletű napokon nagyobb lőtávolságok keletkeznek s így jó, nyári napokon valamivel mélyebbre czélozni, mint a téli napokon.

Nagyon fontos tudni, hogy valamely puskának mi a lövegpályája akkor, ha az irányzék nem tartozik a beállíthatók közé. A puskán (vadászfegyverek, pisztolyok stb.) lévő változatlan irányzék mindég egy bizonyos távolságnak felel meg. Tegyük föl, hogy ez bizonyos puskánál 300 lépés; ha pontosan irányítunk a légyen át, akkor 300 lépésnyire fogja a löveg elérni a célját. De ha a czéltábla csak 200 lépésnyi távolságban áll, akkor ugyanazzal a puskával nem szabad pontosan a czéltáblára irányítani, mert hiszen 200 lépésnél a lövegpálya 43 cm-nyire van a lövés alapvonalától. Tehát ekkor a 200 lépésnyi távolságra ezen 43 cm-rel mélyebbre kellene czélozni! Ennél fogva fontos mindenképp előtt minden puskának lövegpályáját ösmerni, hogy ezután a mélyebbre való czélzás mértékét megtudjuk.

Ennek gyakorlati meghatározása sokkal egyszerűbb sem mint gondolnók. A puskát pontos vízszintes helyzetben szilárdan megerősítjük valamely oszlophoz vagy a földre erősített asztalhoz úgy, hogy a 300—400—500 lépésnyi távolságú czéltáblába találjon az irányvonal. Midőn a jól beállított puska oda lett erősítve a puska-cső szájától kiindulva 50—50 lépésnyire felállítunk körülbelül 1 négyzet méter nagyságú vékony papírtáblákat s ezeken megjelöljük pontosan az irányvonalat Midőn az összes közben eső táblák fel vannak állítva, el-sűtjük a löveggel töltött puskát és megmérjük azon merőleges távolságokat sorra, melyekkel a löveg az alapvonal fölé vagy alá ment. Midőn ezen mértékek megvan-nak, megrajzolható a lövegpálya is kisebbített mértékben és egyszersmint megvannak azon távolságok is, melyek a mélyebbre czélzás mértékét adják.

Ha így járunk el, akkor az úgy nevezett vízszintes lövés adatait fogjuk meg kapni vagyis azon löveg pályát, mely a fegyvernek vízszintes tartása mellett eredményezik. Ez a lövegpálya természetesen csak addig lesz helyes, míg a pontosan készített tölténynek ereje ugyanaz marad kisebb nagyobb szabálytalanságok a lőpor mérlegelésénél és különféle lőpor néha tetemes mértékben változtatja meg a lövegpályát.

Schwanda Gusztáv.

A szombathelyi nemzetközi kerékpáros versenyek.

— A „Vasvármegye“ tudósítója után. —

Gyönyörű időjárás kedvezett a V. S. E. ünnepélyének, úgy hogy a sportegylet időjósai délutánra a leg-szebb időt helyezték kilátásba. Délelőtt 11 órakor meg-indult a korzómenet, melyben a bécsi, grácsi, budapesti, zágrábi, szlavon-verőczei, soproni, aradi, pécsi, keszthe-lyi, győri, zala-egerszegi, szent-gothárdi, csepregi, kör-mendi, kis-marton és a szombathelyi egyletek tagjai, körülbelül 170 kerékpáron vettek részt, melyeket nagy-számú fogat követett.

Már a korai délutáni órákban megindult a közönség a sporttelepre. Az odavezető utcák nyüzsgő embertö-megeikkel, szép látványt nyújtottak, míg az oda közle-kező fogatok, bérkocsik, társaskocsik a Kerepesi-utra emlékeztettek löversenyek alkalmával. A tribünöket és nézőtereket megtöltött sok ezerre tehető nézőközönség türelmetlenül várta már a versenyek megkezdését.

A versenybiróság következő tagokból állott:

Dr. Bárdossy Jenő elnök, Förster Ottó alelnök, ifj. Sibrik Kálmán, dr. Viola Ödön, dr. Németh Gyula, ifj. Udvari Ferencz, Greisinger Ottó, Földessy János és dr. Huszár Pál indítók. Dr. Korchmáros Kálmán időmérő Polgár Bertalan időmérő és a Magyar Kerékpáros Szö- vetség képviselőjében Erlich János szövetségi kapitány mint időmérő.

Délután 3 óra 55 perczkor megadatván az első jel, csakhamar megjelentek a versenyzők a starter zászlaja előtt. A következőkben adjuk a versenyek lefolyását:

I. sz. *Megnyitó verseny.* (nyílt) 2000 méter — 5 kör, 4 díj. Nevezett 12, indult 9 két futamban.

Első előfutam.

Indultak: Haderer Bécs. Rottenbiller Bpest. Struppi Zágráb, dr. Tersch Grácz, beérkeztek:

Rottenbiller 4 p. 57¹/₅ mp. I.

Haderer 4 p. 57²/₅ mp. II.

Dr. Tersch 4 p. 58¹/₅ mp. III.

Struppi 4 p. 58³/₅ mp. IV.

Második előfutam.

Indultak: Rosa — Zágráb, Wokurka — Bécs, Belec — Grácz, Wiegand — Bpest, Lilits — Bpest, beér- keztek:

Wiegand 3 p. 16 mp. I.

Wokurka 2 p. 16¹/₅ mp. II.

Belec 3 p. 16¹/₅ mp. III.

Lilits 3 p. 16³/₅ mp. IV.

Döntő futam

Indultak a két előfutam első három győzője, beér- keztek:

Wiegand 3 p. 22 mp. I.

Haderer 3 p. 22¹/₅ mp. II.

Wokurka 3 p. 22³/₅ mp. III.

Belec 3 p. 23 mp. IV.

II. sz. *Országos verseny* magyar kerékpárosok ré- szére 3000 m. — 7¹/₂ kör. 4 díj, 11 nevezés. Indultak: Müller — Bpest, Rottenbiller — Bpest, Neubauer — Győr, Floderer — Szombathely, Sibrik — Szombathely, Sugár — Csorna, Wiegand — Bpest, Lilits — Bpest, beérkeztek-

Rottenbiller 5 p. 7¹/₅ mp. I.

Wiegand 5 p. 7²/₅ mp. II.

Lilits 5 p. 10 mp. III.

Siprik 5 p. 14²/₅ mp. IV.

III. sz. *Tiszti-verseny.* A nagy katonai hadgyakor- latok folytán elmaradt.

IV. sz. *Főverseny.* 5000 m. = 12¹/₂ kör (nyílt ver- seny) 4 díj, közöttük szarvaskendi Sibrik Kálmán 100 franc értékű tiszteletdíja. 14 nevezés. Indultak: Haderer, Rottenbiller, Rosa, Struppi, Sugár, dr. Tersch, Wokurka, Hugel, Belec, Lilits. Beérkeztek:

Rottenbiller 8 p. 47³/₅ mp. I.

Haderer 8 p. 47⁴/₅ mp. II.

Wokurka 8 p. 48 mp. III.

Belec 8 p. 48¹/₅ mp. IV.

V. sz. *Allísi verseny.* 2000 m. = 5 kör, 3 díj, 4 nevezés. Indult Bartl számvevő altiszt Szombathely, Kroo őrmester Szombathely, Golmayer őrmester Szombathely és Stepán őrmester tanítói segéd Kőszeg.

Beérkeztek:

Stepán 4 p. ¹/₅ mp. I.

Bartl 4 p. 3¹/₅ mp. II.

Kroo 4 p. 8²/₅ mp. III.

VI. sz. *Tondém-verseny.* 5000 m. = 12¹/₂ kör.

Weiner Mátyás
Andrássy-ut 3. sz.

Divatáruházam különlegessége valamennyi
SPORTDIVATCIKK legutóbbi UJDONSÁGAI.

3 pár díj. Nevezett 5. crew, kiállott 4. és pedig: Rottenbiller—Wiegand, Rosa—Struppi, Wokurka—Hügel, Belec—Lilits. Beérkeztek:

Rottenbiller—Wiegand 8 p. 15 mp. I.

Belec—Lilits 8. p. 16 mp. II.

Rosa—Struppi 8 p. 16³/₅ mp. III.

Az első tandem-verseny hazánkban kitünő sporteredményrel sikerült, a mennyiben a monarchia legjobb tandem-párja Wokurka-Hügel helyre sem jutott;

VII. sz. *Vasvármegyei verseny.* 4000 m. = 10 kör, nyitva a vasmegyei egyletek tagjai részére 4 díj 7 nezés. Indultak: Hoffman Viktor Sz. K. E. Floderer László V. S. E. Sibrik Adorján V. S. E. Pollák Oszkár P. M. K. E. Fischer Antal V. S. E.

Beérkeztek:

Floderer László óvás folytán 7 p. 16²/₅ mp. I.

Sibrik Adorján óvás következtében 7 p. 17. mp. II.

Pollák Oszkár 7 p. 22³/₅ mp. III.

Hoffmann Viktor 7 p. 27 mp. IV.

Floderer folyton a vezető Sibrik mellett, míg Sibrik az északi kanyarnál Floderer utját akaratlanul keresztezi. Az emelt óvásnak helyt adni kellett.

VIII. sz. *Rekord verseny* (nyílt) 1000 m. = 2¹/₂ kör, elsőnek, ha az eddig fenálló 1 perc 22⁴/₅ mp. magyar rekordot megjavítja arany érem. 9 nevezés indult és pedig. Rottenbiller Bpest, Sibrik Szombathely, Belec Grác, Wiegand Bpest. Lilits Budapest. Beérkezett:

Rottenbiller 1 p. 22¹/₅ mp. I.

A rekord megjavítván az arany érem kiadatott.

IX. sz. *Verseny a hölgyek díjért* (nyílt) 10,000 m. = 25 kör 4 díj, rekord 16 p. 49 mp., mely betartandó. 12 nevezés.

Indultak: Haderer Bécs, Sugár Csorna, Dr. Tersch Grác, Wokurka Bécs, Belec Grác, Wiegand Bpest, Lilits Bpest. Beérkeztek

Wiegand 16 p. 39²/₅ mp. I.

Wokurka 16 p. 39³/₅ mp. II.

Haderer 16 p. 40 mp. III.

Sugár 17 p. 40⁴/₅ mp. IV.

X. *Térelőny-verseny* (nyílt) 500 m. = 12¹/₂ kör, 3 díj, 13 nevezés.

Indultak: Müller Budapest 200 m. előny, Sugár Csorna 300 m. előny, Pollak Szombathely 400 m. előny, Hügel Bécs 100 m. előny, Belec Grác 150 m. előny, Haderer és Wokurka Bécs starttól.

Beérkeztek:

Hügel 8 p. 1 mp. I.

Belec 8 p. 11 mp. II.

Müller 3 p. 13 mp. III.

X. sz. *Vigasz verseny* 1600 m. = 4 kör, 2 díj. Neveztek: Müller Budapest, Sugár Csorna, Pollak Szombathely, Hoffmann Szombathely, Dr. Tersch Grác.

Beérkeztek:

Dr. Tersch 2 p. 35 mp. I.

Müller 2 p. 37³/₅ mp. II.

A verseny eredmények sportszempontból igen érdekesek és fontosak, mert nemcsak egy már igen jó magyar rekord megjavított, hanem ezuttal volt először alkalmunk a magyar versenyzőknek a külföldiekkel egy modern pályán megmérkőzni és ezuttal fényes eredményrel.

A versenyek úgy pénzügyi mint erkölcsi szempontból kitünően sikerültek, a rendező bizottság, a verseny titkárság, a verseny bizottság és egyéb bizottságok feladatuk magaslatán állva, mindent elkövettek, hogy az

összesereglett számos idegen ne csak jó benyomással távozzék tőlünk, hanem jövőben rendezendő ünnepélyeinket is felkeresse. A külföldi versenyzők a szombathelyi versenypályáról egyhangulag leghizelgőbb módon nyilatkoztak a párisi és londoni pályákon kívül alig van Európában pálya, mely a mienknél jobb volna sőt a számos, küzdelmek színtereül szolgált német versenypálya a mienknél sokkal rosszab.

gárber.

Nemzetközi uszóverseny.

A Magyar Uszó Egyesület 1895. évi szeptember hó 8-án d. u. 4 órakor Budapestn nemzetközi uszóversenyt rendez. A verseny helye: a Duna folyam Margit-sziget melletti pesti oldala.

Magyarország bajnoksága. 2000 méter. Elsőnek „Magyarország uszó-bajnoka 1895. évben” czim, aranyérem és gróf Hadik Sándor elnök úr tiszteletdíja, másodíknak ezüst-érem és tiszteletdíj, harmadíknak ezüst-érem és tiszteletdíj, negyedíknak ezüst-érem és tiszteletdíj, ötödíknak ezüst-érem. Az ötödíkdíj csak 10 indulónál adatik ki. Tét 10 korona.

Általános versenyszabályok.

1. A nevezések pontosan kitöltve küldendők be.
2. A versenyben a világ bármely amateur úszója résztvehet.
3. A nevezésnek tartalmaznia kell: a) a versenyző nevét, b) polgári állását, c) lakását, d) ha mint valamely egylet tagja nevez, egyletének igazolasát, e) a verseny-nadrág és sapka színét, f) a tétet pénzben.
4. A versenyzők kötelesek egyszínű sapkában indulni, hogy a célbírák által könnyen fel legyenek ismehetők.
5. Tét nélkül érkező nevezések figyelembe nem vétetnek.
6. A versenyeken úszó-nadrág és sapka viselése kötelező.
7. Az indulás pontja a Margit-sziget felső csúcsa, a cél két lehorgonyzott csolnak közti tér.
8. A verseny és nevezések alá vannak vetve a M. U. E. versenyszabályainak.
9. A verseny-bíróság ítélete ellen felebbezésnek helye nincs.

A Magyar Uszó-Egyesület 1895. évi augusztus hó 13-án tartott választmányi ülésének határozata alapján.

Füzesséry Árpád,
a M. U. E. titkara.

Gróf Hadik Sándor,
a M. U. E. elnöke.

A nyári torna- és játszótér ügye.*)

Hiányos volna intézetünk ez évi krónikája, ha meg nem emlékeznénk a nyári torna- és játszótér ügyéről, mely több évi vajadás után ez évben nyerte megoldását. Minthogy a nyári torna- és játszótéreknek a testi neveléssel szorosán összefüggő ügyét, mint újabb intézményt általában még nem méltatják és nem karolják fel mindenütt kellő mértékben, sőt e tekintetben nemcsak a közönség, hanem még a tanügygyel foglalkozók körében is nem ritkán számos félreértés, ferde felfogás és tájékozatlanság uralkodik: Helyi ügyünk tárgyalását megelőzőleg egy kis kitéréssel megismertetni kívánom azt a mozgalmat, mely újabb időben a nevelés terén mindennütt tért hódított és játékmozgalomnak nevezhető.¹⁾ Természetes, hogy ez alkalomból és e helyen ennek a

*) Az aradi kir. főgymnasium igazgatója dr. Himpfner Béla által jelesen szerkesztet évi értesítőjéből.

¹⁾ Encyklopädisches Handbuch des gesamten Turnwesens u. der verwandten Gebiete, von dr. C. Euler, Wien und Leipzig, 1895. II. 662 sk

Weiner Mátyás
Andrássy-ut 3. sz.

Svitterek, selyem verseny-dress, kalapok, sportsípkak, fehérneműek, sportcipők, esőköpenyek, lawn tennis öltönyök és keztük urak és hölgyek részére.

Németországból eredő mozgalomnak csak néhány kiválóbb mozzanatára szorítkozom.

Az egész játék mozgalom abban van, hogy a mozgással járó játékok módszeresen belevonatnak az iskolai nevelés körébe, hogy a gyermek természetében levő játékosztón czélszerű vezetés és fejlesztés mellett felhasználják a testi nevelés érdekében, a szellemi képzés egyoldalúságának egyensúlyozására.

Felismerték, hogy a zárt helyiségben tartott tornaórák erre nem elégségesek és hogy e tekintetben többet kell tenni. E felfogás különben nem új, mert eltekintve a legnagyobb bölcsészektől és nevelőktől, Platotól Kantig, már Jahn, kit a tornázás alapítójának tekinthetünk hangsúlyozza mint a tornázás lényeges kiegészítő részét a torna játékot (mozgással járó játék). Hasonló nézetben voltak munkatársai (Eiselen, Maszmann, stb) és Spiesz A., a német iskolai tornázás alapítója, (kinek rendszerét iskoláinkban is követjük) a mozgással járó játékokban az ifjúság tornászati kiképzésének szükségképeni kiegészítését látja.

De valamint jó ideig, tartott, míg csak egyáltalában a testgyakorlat felvételre talált az iskolai intézményekben, úgy a testi mozgással járó játékok (melyeket a hivatalos utasítások is követelnek,) különösebb méltatása és felkarolása is csak nagyon lassan törhetett magának utat; a közvélemény az ilyféle elveken alapuló sok helyen kimondott egyesületi határozatokról úgyszólván tudomást sem vett 1882-ig, vagyis Goszler G. porosz közoktatásügyi miniszter híressé lett okt. 27-iki rendeletéig²⁾ A magas helyről mondott szó oly hatást keltett milyent még a legfontosabb nevelésügyi kérdések is ritkán szoktak előidézni. A mozgalom megindult és gyorsan terjedt át. Poroszország és Németország határán; főhelyévé lett Görlitz város, Eitner gymnasiumi igazgató és Schenckendorff képviselő fáradozásai folytán. Németország számos nagyobb városában gyakran tetemes költséggel rendeztek be játszóhelyeket és egész szakirodalom fejlődött, itt-ott polemikus jeleggel. 1890-ben tartották Görlitzben az első két játék tanfolyamot, a következő évben ugyanott ismét kettőt és egyet Berlinben. 1892-ben nyolcz városban, 1893. és 1894-ben 15—15 városban és ezek mellett külön tanfolyamokat tanítónők számára. Az összes résztvevők száma addig 2340 személy volt, különböző országokból, Magyarországból is.

Ausztriában 1890-ben ministeri rendelet figyelmeztetett ezen ügy fontosságára. De sem tornázás, sem játék dolgában Ausztria Magyarországgal nem mérkőzhetik. Ifjúsági játékok csak néhány helyen művelnek, leginkább Prágában, és míg az osztrák reáliskolában a testgyakorlat körülbelül 20 év óta rendes tantárgy, a gymnasiumokban mint olyant csak 1893-ban hozták be 9 intézetben, valami 5 intézetben már előbb is tanították.³⁾

Francziországban a tornázást mint rendes tárgyat 1865-ben hozták be, de csak 1872 óta nyert intenzívebb művelést és általános elterjedést. Ujabb időben a testi nevelés előmozdítására hatalmas egyesületek keletkeztek milyenek a Ligue National de l' Education physique és a Comité de propagation des Exercices Physiques. Most már a lycées- és colléges-ben jól berendezett tornacsarnokok,⁴⁾ fölött rendelkeznek és gyakran nyári tornateraik is vannak. Művelik az ifjúsági játékokat is; évenként torna-

és játékversenyekeket tartanak Lendit-kor és a győztes „champion des Lycées“ megkapja egy évre a championserleget. Azonkívül vannak évenként versenyek az egyes kerületek tanintézetei közt.*

Angliában, a sport klasszikus földjén, a szertornázás csak későn honosodott meg némileg és pedig először is a katonaságnál a hatvanas években; az iskolák mellett csak itt-ott találni tornacsarnokot, melyben Aldershotban, a katonai központi tornaintézetben kiképzett altisztek tanítanak; Eton-ban, a legnagyobb intézetben, tornacsarnok nem létezik; de néhány helyen már nagszerű tornacsarnokok is vannak, angol költsékezéssel felszerelve. De általában az „Athletics“ sokkal többre becsültetnek a tulajdonképeni tornázásnál és annyira összenőttek a nemzeti étellel, hogy mindig elsőbbségben fognak részeseülni; mert sehol a világon nem jutottak az ifjúsági játékok olyan jelentőségre, mint Angliában és gyarmataiban. Ezen játékok közül a legkedveltebbek a cricket, a lawn-tennis meg a football; ezeket a felnőttek is folytonosan játszásk öregekorig. Ezek áthatják az egész angol népet, úgy hogy p. Londonban 6700 térség van a cricket és 1000 térség a football számára.

(Folyt. köv.)

Különlélek.

Dr. Bárdossy Jenő a „Vasvármegyei Sport Egylet“ elnökségéről a földmívelésügyi miniszteriumban osztálytanácsossá lett kineveztetése miatt lemondott. Az egylet elismeréseül kiváló érdemeiért, örökös tiszteletbeli elnökké szándékozik őt megválasztani. Dr. Bárdossytól a V. S. E. a legimpozansabb módon óhajt bucsút venni, diszközgyűlés, lampion-menet, bankett, diszküldöttség tervezetik. Amennyit veszít ezen egylet távozása folytán, reménylünk, hogy a haza e derék munkása újabb, s szép tehetsége érvényesülésének tágabb teret nyújtó munkálkodása mellett is fog találni módot a nemes testedző sport érdekében itt a fővárosban is hasznos tevékenységét érvényre emelni.

A „nemzeti kerékpáregyesület“ az őszi versenyére kitűzött napot kicserélte a „H. M. B. C.“ versenynapjával és így versenyét egy héttel később, — mint jelezve volt, — vagyis szeptember hó 29-én fogja megtartani.

Borbély György keleti utazásról eddig csak jót ír, jól haladnak a kétkerekű vasparipán Scharcher Dániel társával, bár azt hitték, jobb utat kapnak, így csak elkésve értek a törökök fővárosába, Konstatinápolyba. Augusztus 10-én érkeztek Bukarestbe, itt csak egy napig voltak, de ez is sok pénzbe került, egyebütt ellenben olesó világ van, mult hó 12-én Rázgrádból Bulgáriából küldött levelet ebben így ír: „Megérkeztünk ebbe a félelmes országba, Bulgáriába. Még eddig nincs semmi bajunk s nem is lesz. Tegnap este szállunk át a Dunán, az első Bulgár városba Ruszcsukba. A vendéglőben éjjel belopódzott hozzánk egy tolvaj bulgár, de észrevettük s kikergettük, mielőtt meglopott volna. A szomszéd szobából lopott órát és aranyat. Ma eljöttünk délig, vagy 60 klmt. a fekete tenger felé, utonállásoktól nem félünk. Holnap Várna városában leszünk.“ 15-én Ajdosból ír, melybe tudósít, hogy a veszedelmen túl vannak, átjöttek a Balkán hegységen, hol két napi erős munka, folytonos gyaloglással tudtak csak átvergődni. Atjöttek Rázgrád, Pravádia, Sumlan s egy sereg török falun. Burgusban hajóra ülve, azóta már Konstatinápolyba értek.

Uj sportegyesület. A magas kerékpáron való biciklizés, daczára annak, hogy igen szép sport, mármár divatját veszítette. Ennek a szép sportnak további fen-

²⁾ Figyelmet keltett Hartwich E. düsseldorfi bíró 1881-ben megjelent műve is melyben találóan rámutatott a nevelés egyoldalúságra.

³⁾ Zeitschr. f. d. oesterr. Gymn. 1895. 5. H.

⁴⁾ A Ferencz József nevelőintézet Értesítője 1893—4-ről, 17.

* Rochard, L' éducation de nos fils. Paris, 1890. Général Letail, L' Agonistique. Paris 1890. Fináczy, A franczia középiskolák multja és jelene. Budapest, 1890. Euler i. m. s. egyéb gazdag irodalom.

Weiner Mátyás
Andrássy-ut 3. sz.

Uraim és hölgyeim! Athléták, kerékpárosok, lawn tennist játszó, evezősök, uszók és torna egyletek. Önöket megfogja lepni elegáns sport-divatczikkeim olesó ára.

tartására most alakult meg az „Excelsior“ magas kerékpár egyesület, a melynek czélja a magas kerékpározást fentartani, s hogy az egyesület tagjai egész éven át érintkezessenek, — a korszolyázást és vívást is gyakorolják. Az egyesület tisztikara a következő leti: Szilágyi József igazságügyministeri tisztviselő, alelnök köpeczi Bocz József tanár, titkár Leopold Károly, a hitelbank tisztviselője, pénztáros: Kretschmer Ferencz hannoveri műszerész. A kik tanulni szándékoznak magas kerékpáron, az egyesület tagjai azt díjtalanul eszközlik.

A „Hunnia Magyar Bicycle Club., 1895. évi szeptember hó 15-én (vasárnap) nemzetközi kerékpárversenyt rendez.

Verseny-sorrend: A verseny kezdete d. u. 2¹/₂ órakor a „Tattersallon,“ levő versenypályán.

I. *Megnyitó-verseny.* 2000 méter Elsőnek tiszteletdíj és nagy ezüst érem, másodiknak nagy ezüst érem, harmadiknak kis ezüst érem Tét: 4 korona.

II. *Record-verseny.* 1000 méter Elsőnek tiszteletdíj és nagy ezüst érem, másodiknak nagy ezüst érem, harmadiknak kis ezüst érem, Tét: 4 korona.

III. *Főverseny.* 5000 méter. Első és másodiknak tiszteletdíj és nagy ezüst érem, harmadiknak ezüst érem, Tét: 6 korona.

IV. *Tiszti verseny.* 2000 méter. A tényleges szolgálatbeli tiszti, hadapród és önkéntes urak részére. Három tiszteletdíj.

V. *Verseny idő ellen.* 500 méter. Az indítás egyenként történik Elsőnek tiszteletdíj és nagy érem, másodiknak nagy ezüst érem, harmadiknak kis ezüst érem. Tét: 4 korona.

VI. *Térlőny-verseny.* 3000 méter. Elsőnek tiszteletdíj és nagy ezüst érem, másodiknak nagy ezüst érem, harmadiknak kis ezüst érem, Tét: 4 korona.

VII. *Seniorok-versenye.* 2000 méter. 35-ik életévüket betöltött kerékpárosok részére. Nagy ezüst-, kis ezüst és bronz-érem. Tét: 2 kor.

VIII. *Emlékverseny.* 10,000 m. Első, második és harmadiknak tiszteletdíj és ezüst érem. Tét: 6 korona.

IX. *Vigas verseny.* 2000 méter. Azon versenyzők részére, kik az előző versenyeken első díjat nem nyertek. Nagy ezüst-, kis-ezüst és bronz érem.

Nevezési zárnapp 1895. szeptember hó 10-én (kedden) este 7 órakor.

A verseny után este 8 órakor társas vacsora (zene mellett) és a díjak kiosztása a „József főherceg“ szálloda téli kertjében (Kerepesi-ut 79.)

Tilos a kerékpározás a Stephánia-úton. Dr. Sélley Sándor főkapitány rendeletet adott ki, a melylyel eltiltja az oktogontértől a viztoronyig terjedő utvonalon a kerékpározást, löverseny napokon déli 12 órától este 9-ig, közönséges napokon pedig délután 4-től 8 óráig. A tilalom október hó végeig szól, mikor tudvalevőleg a nagy kocsis forgalom ezen az utvonalon megszűnik.

Az „I. Pozsonyi Kerékpár-Egyesület“ 1895. évi szeptember hó 8-án Pozsonyban IV, nemzetközi kerékpáros versenyt rendez a Gröszling-utca 44 sz. telken lévő 345 méter hosszú egyesületi sík pályán. Ugyanaz napon tartatik egy 60 kilométeres nyílt uti-verseny a Bécs Pozsonyi országuton. Indulás Schwechat alatt a 9-es kilométerkőnél. Cél Pozsonyban a ligeti fogadónál (a ligeti kávéház előtt.) Nyitva bármely kerékpáros egyesület tagjai részére. Tét 6 korona. Díjak: 1 aranyozott-ezüst- 3 ezüst- és 6 bronz emlékjelvény; azonkívül két tiszteletdíj 50 és 20 korona értékben.

Versenytervezet: I. *Nemzetközi megnyitó verseny.* Nyitva bármely kerékpár egyesület tagjai részére. Táv 2000 méter. Tét 6 korona. 3 tiszteletjelvény. 1 tiszteletdíj 50 korona értékben.

II. *Nemzetközi Junior verseny.* Nyitva bármely kerékpár egyesület tagjai részére, a kik a nevezés zárlatig első díjat nem nyertek nemzetközi pályaversenyben. Táv. 1000 méter. Tét. 4 korona. 2 tiszteletjelvény, 1 tiszteletdíj 30 korona értékben.

III. *Nemzeti főverseny.* Nyitva csak magyarországi kerékpár egyesületek állandóan Magyarországon lakó tagjai részére. Táv. 3000 méter. Tét 6 korona. 3 tiszteletjelvény, 1 tiszteletdíj 50 korona értékben.

IV. *Katonasági kerékpárverseny.* Nyitva a tényleges állományú tiszti és kadet urak részére. Táv. 2000 méter 3 tiszteletdíj.

V. *10,000 méteres nemzetközi record-verseny.* Nyitva bármely kerékpár egyesület tagjai részére. Tét 8 korona. 3 tiszteletjelvény, 1 tiszteletdíj 100 korona értékben. Azonkívül egy 30 korona értékű vezérdíj annak, a ki legtöbbször mint első megy át a czélszalagon. A tiszteletdíj csak a pályára fennálló 16 perc 49 mperc-nyi record (Grüssaer Pál, W. B. B. 1893. VIII. 15) javítása esetében adatik.

VI. *Nemzeti junior verseny.* Nyitva csak magyarországi kerékpár egyesületek állandóan Magyarországon lakó tagjai részére. A kik a nevezési zárlatig első díjat nem nyertek nyílt pályaversenyben. Táv. 1000 méter. Tét 4 korona, 3 tiszteletjelvény, 1 tiszteletdíj 80 korona értékben.

VII. *5 kilométer-verseny.* Nyitva azon kerékpárosok részére. a kik délelőtti 50 klm.-res utiversenyben résztvettek és 4 óra alatt a czéltáblához érkeztek. Nevezés megérkezéskor a czélnél Tét 4 korona. 3 tiszteletjelvény, 1 tiszteletdíj 50 korona értékben

VIII. *Buzdítóverseny.* Nyitva bármely kerékpár egyesület tagjai részére, a kik nyílt pályaversenyben még nem nyerték el a bajnoki címet. Táv. 2000 méter. Tét 4 korona- 3 tiszteletjelvény, 1 tiszteletdíj 40 korona értékben.

Az összes versenyekre nevezési zárlat hétfőn, 1895. szeptember hó 2-án déli 12 óra.

Nevezések *Hackenberger* Zsigmond elnök úr czimére Országot 2/a sz. (túzóltó szertár) alatt küldendő.

A „Kolozsvári Kerékpáros Egyesület“ 1895. augusztus 8-án tartott 3-ik országos kerékpár-versenyének eredményei:

I. *Megnyitó verseny* (Nyílt). 2000 méter 6 kör. Első Rottenbiller 3 p. 29¹/₅ mp. alatt. Második Wiegand 3 p. 30 mp. alatt. Harmadik Eichorn 3 p. 33 mp. alatt. Negyedik Kahlé 3 p. 42 mp. alatt.

II. *Juniorok versenye* (Zárt). 2000 méter. Első Hunvald 3 p. 45¹/₅ mp. alatt. Második Jakab D. 3 p. 48³/₅ mp. alatt.

III. *Vendégek versenye* (Nyílt). 3000 méter. Első Rottenbiller 5 p. 48¹/₅ mp. alatt. Második Wiegand 5 p. 49 mp. alatt. Harmadik Eichorn 6 perc 40 mperc.

IV. *Erdélyiek versenye* (Zárt). 3000 méter. Első Kuti 6 p. 7²/₅ mp. alatt. Második Fekete 6 p. 8 mp. alatt. Harmadik Hunvald 6 p. 11 mp. alatt. Negyedik Kahlé 6 p. 14 mp. alatt.

V. *Tandem-verseny* (Nyílt). 5000 méter. Wiegand és Rottenbiller 7 perc 29¹/₅ mperc alatt.

VI. *Térlőny-verseny* (Nyílt). 4000 méter. Első Wiegand 6 p. 38³/₅ mp. alatt. Második Kuti 6 p. 43¹/₅ mp. alatt. Harmadik Eichorn 7 perc 13³/₅ mperc alatt.

VII. *Record-verseny* (Nyílt). 10,000 méter. Első Rottenbiller 16 p. 6¹/₅ mp. alatt. Második Wiegand 16 p. 10¹/₅ mp. alatt.

VIII. *Főverseny* (Nyílt). 15000 méter. Első Wiegand 24 perc 48³/₅ mp. alatt. Második Eichorn 27 p. 23¹/₅ mp. alatt. Harmadik Kuti 27 perc 30 mperc alatt.

X. **Klősz György** fényképészeti műintézet Budapest V. Kossuth Lajos-utca 18. sz. I. emeleten. Telefon állomás. Elvállal mindennemű fényképi felvételeket, többszörösítéseket gépekről, ipar-, mű-, és tantárgyakról sat. Photolithographia, czinkographia, fénynyomat, autographiai, fénymásolat.

A sport közönség figyelmét felhívjuk *Weiner Mátvás* mai hirdetésére.

Danubia-kerékpárok

a legjobbak, tartósságra nézve felülmúlhatatlanok.

Az utat Budapest, Bécs, Székesfehérvár, Grác, Innsbruck, Linz, Salzburg és Münchenből Bécsen át Budapestig a „Nemzeti Kerékpár-Egyesület“ tagja Porta János egy és ugyanazon Danubia-kerékpáron tette meg. Schmalhofer record-versenyző a Bécs-Hamburg közti utat gépsere nélkül tette meg **három nap alatt** Danubia kerékpáron.

Uj aszfaltozott kerékpáriskola (500 négyszögöl terjedelmű). Tanítás ingyen. Epreskert-utca 29. sz. alatt.

Főraktár: ANDRÁSSY-UT 77. SZÁM.

2-6

ATTILA KERÉKPÁROK

BUDAPEST,
József-körut 36. szám.

Az Attila kerékpárok az összes gyártmányok élén állanak **kitűnő anyaguk szolid munkájuk és tartó ereőségük**nél fogva. — A gépészeti ipar remeke minden egyes Attila kerékpár.

200 □ mt. nagyságu villanynyal világított veloczipéd-pálya áll ugyanazon házban a tanulóknak rendelkezésükre szakszerű tanítással.

Kretschmar E. és Társa.

Gyári raktár: József-körut 36. Gyár: 8-10 **Dresda.**

Stamm József

műgépész

BUDAPEST,

VIII. ker.

József-körut 40. sz.

Ajánl kitűnő

KERÉKPÁRT

csak 130 frt. Bicykle permatik, lámpával és csengővel együtt. 8-10

Javításokat olcsón elfogad. — Pontos kiszolgálás.

Eisenschiml és Wachtl

BUDAPEST,

IV. ker.

Váci-utca 12.

Gyár és raktár:

BÉCS,

Kaiserstrasse 62.

Mindenféle fényképezési gépek és készületek.

Árjegyzéket ingyen és bérmentve.

8-10

A nagyérdemű sport urak figyelmébe!

Ajánlom valódi amerikai rugalmas és angol aczélszűcs sárvékötőimet. Mindennemű betegápolási cikket a legjutányosabb áron szállítok.

Keztyű-, sárvékötő- és gummi-áru-gyár

LADÁNYI ISTVÁN

BUDAPEST,

VIII. kerület, Kerepesi-ut 53. sz.

a „Metropole“ szállodával szemben. 3-12

Pártoljuk a honi ipart!! Adria kerékpárok

az angol gyártmányokkal teljesen egyenrangú

de sokkal olcsóbbak kaphatók

Deményi és Angyal

9-10 kerékpárok gyári raktárában

Budapesten, Andrassy-út 50. szám.

* Képes árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve. *

Kerékpár ujdonságok!

A legnagyobb kerékpár gyári raktárban.

Budapest, Károly-körut 3. szám

Eredeti Torilhon és Dunlop kerékpárok, pneumatikus abronccsal. — Ezen ujdonságok megtekintése végett van szerencsém a n. é. kerékpár kedvelő közönséget tisztelettel meghívni.

HERBSTER KÁROLY, műgépész

Nagy képes árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve küldetik. 9-10

Mindenki nyerhet a

tőzsdén, mert cégem csekély fedezettel vállal el megbízásokat az általam ajánlott értékpapírok vásárlására. Pénzt váltókra hitelképes egyénekre közvetítetek 7 százalék mellett, úgyszintén katonatisztek részére, amortizációs kölcsönök az ingatlan legmagasabb értéke erejéig 5 és fél százalékra, második és harmadik helyre. Építkezési hitelt és konvertálásokat lebonyolítok. Gabonavételre és eladásra megbízásokat kis jutalék mellett vállalok el.

SCHWARCZGYULA

9-12 tőzsde-, termény- és kereskedelmi bizományi üzlete
Budapest, VII. ker., Klauzál-utca 8. sz.

1895-iki idény
12 Bajnokság
közte
Európa bajnoksága

A Steyri
fegyvergyár

1895-iki idény
240 első díj
3 hó
lefolyta alatt.

„SWIFT“ kerékpárjainak újabb diadalai!

1895. július 21-én

➡ tizenegy első díj! ➡

Alsó-Ausztrián keresztül. Első díj:
Schmal-Reininger.

12 órai bajnoki verseny, Prága. Első
díj: Reheis Miksa.

Ausztria bajnoksága. Szintén 1895. ju-
lius 21-én Lurion M. által nyerve, mely
alkalommal a győztes Lurion ellen-
feleivel, mint Hoffmann (München) stb.
könnyen végezett.

Európa bajnoksága 1895. június 23.
Berlinben.

Szövetségi bajnokság 1895. június 30.
Nyerve Lurion M. által, aki ellenfeleit
mint: Heymann (Berlin) úgy győzte le,
ahogy akarta, mely körülmény ismét
csak azt bizonyítja, hogy a *Steyri*
fegyvergyár Swift-kerékpárjai min-
den más gyártmányt túlszárnyalják.

Távverseny Triest-Bécs. Az első tiz
között öten voltak fegyvergyári Swif
gépeken.

Kolozsvár, augusztus 6. 6 első díj.

Szombathely, augusztus 11. 4 első díj.

Palics, 1895. augusztus 11-én.

Megnyitó-verseny: Első díj és diszok-
levél.

100 kmes verseny: Arany-érem, disz-
oklevél, *vándordíj (500 korona érték-*
ben), vezetési díj ezüst érem.

Budapest. 50 km. országuti record.
Fabini Henrik a H. M. B. C. tagja,
1 óra 42 perc alatt tette meg ezen
távot vezetők nélkül s így a fennálló
recordot 9 perczel javította meg.

Magyarországi vezérképviselők:

Brömer, Elmerhausen és Reich,
BUDAPEST,

VI. ker., Andrásy-ut 45 szám.

2-3

Előfizetési díj:

Negyedévre ..... 1 frt
Félévre ..... 2 frt
Égész évre..... 4 frt

Egyes szám 20 kr.

Megjelen havonként
két-szer.

HERKULES

SZERKESZTIK:

PORZSOLT JENŐ.
Ferencz-körut 16.

PORZSOLT KÁLMÁN.
József-körut 5.

Szerkesztőség
és
kiadóhivatal

Budapest, József-körut
5. szám.

Kéziratokat vissza nem
küldünk.

Az Achilles Sport-Egylet,
Aradi Korcsolyázó-Egylet,
Budapesti polgári lövészegyes.,
Budapesti Torna-Club
Beregszászi Korcsolyázó-egylet,
Bpesti hegyvidéki Turista-Egyl.,
Budapesti Korcsolyázó-Egylet,
Budapesti Torna-Egylet,
Debreczeni Korcsolyázó-Egylet,
Debreczeni Torna-Egylet
Első Magyar Vivó-Egylet,
Érsekújv. Vivó- s Torna-Egyes.,
Főv. Vivó-Club,
Győri Csonakázó-Egyesület,
Kassai Korcsolyázó-Egylet
Kassai Tornázó- és Vivó-Egyes.

Kolozsvári Athletikai Club,
Kolozsvári Korcsolyázó-Egylet,
Körmendi Athletikai Club,
Kunsztmártoni Csón.-Korcs.-Egyl.
Lévai Torna- és Vivó-Egylet
Lőcsei Korcsolyázó-Egylet,
Lőcsei vivó- és Torna-Egyesület,
Magy. Testgyakorlók Köre,
Magyar Uszó-Egylet.
Maros-Vásárhelyi Torna-Egylet,
Magyar-Óvári Torna- s Vivó-Egyl.,
Marosvásárhelyi Kerékpár-Egylet,
Maros-Vásárhelyi Korcs.-Egylet,
N.-Bányai Torna- és Korcs.-Egyl.,
Nagy-Ényedi Korcsolyázó-Egyl.,
Nagy-Kanizsai Torna-Egylet,

Nagy-Kállói Korcsolyázó-Egylet,
Nemzeti Hajós-Egylet,
Neptun Bpesti Evező-Egylet,
O-Becsei Kerékpár-Egyes.,
Ó-budai Torna-Egylet,
Pécsi Athletikai Club,
Pozsonyi Hajós-Egylet,
Pápai Korcsolya-Egylet,
Pozsonyi Torna-Egylet.
Privigyei Korcs.-Egylet,
Rimaszombati Korcs.-Egyl.
Sátoraljujhelyi Korcs.-Egyl.
Selmeczi Akad. Athléta-Club,
Soproni Korcsolyázó-Egylet,
Sportkedvelők Köre,
Szabadkai Sport-Egylet,

Szabadkai Torna-Egylet,
Szarvasi Korcsolyázó-Kör,
Szegedi Csonakázó-Egylet,
Szegedi Korcsolyázó-Egylet,
Szegedi Torna-Egylet,
Székely-Udvarhelyi Korcs.-Egylet
Székesfehérvári Korcs.-Egylet,
Szegedi Kerékpár-Egyesület,
Szászvárosi Athletikai-Club,
Szolnoki Korcsolyázó-Egylet,
Temesvári Korcsolyázó-Egylet,
Torontáli korcs.- és hajós-Egylet,
Tordai Korcsolyázó-Egylet,
Ujvidéki Kerékpár-Egyesület,
Veszprémi Torna-Egyesület,
Zsombolyai Athletikai-Club,

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter ö nagyméltósága 47,020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarország összes tanintézetének.

A torna és a női testgyakorlat.

Ha nőnevelésünk eddigi rendszerét valaki csak némileg is figyelmére méltatta: — annak bizonyára már is tapasztalnia kellett, hogy a leánynövendékek tornáztatása, — úgy a mint az ma is iskoláinkban divik, — nemcsak hogy nem felel meg magasztos feladatának, — de még távolról sem elégíti ki a testi nevelés modern kívánalmait.

Miután pedig a leánynövendékek a tornának szükséges és üdvös voltáról még csak fogalommal sem birnak, nem csoda, ha azt nem is veszik komolyan és nem is nagyon kedvelik.

Innen van az, hogy a leánynövendékek, — a mint kikerülnek az iskolából, — szokás szerint kimaradnak a tornából is és eszök ágába sem jut többé a torna: — s így ép a fejlődés legfontosabb korszakában nélkülözik a testgyakorlást, — a midőn tulajdonképen a legnagyobb szükségök volna reá.

Ezután odahaza jobbára kötés-, horgolás-, himzés-, szóval a kézimunkák test- és lélekölő különféle fajtáival foglalkozva, varrógépnél, — vagy valamely új női hivatalban alkalmazva, íróasztal mellett nap-nap után görnyednek — minden testmozgás, testedzés és testgyakorlás nélkül!

Ez az oka aztán, hogy a fiatal leányok, — főleg a nagyobb városokban, egészséges, üde színöket már serdülő korukban is veszti és csakhamar neki indulnak a satnyulásnak; igen rohamosan elősegíti ezt még azonkívül az a sokféle francia divatú derékfűző is, mely nélkül pedig előkelő ifjú hölgyet ma már többé elképzelni sem lehet!

Ez ma a mi modern nőnevelésünk, — és ez egyúttal kútforása is sok mindenféle női bajnak és betegségnek!

Valóban érthetetlen, hogy a testi nevelés és egészségügy irányadó körei az elhanyagolt női testgyakorlás bajainak orvoslására mindez ideig még csak kísérletképen sem tettek semmit!

Meggyőződésem szerint pedig egy intelligens uri nőnek nemcsak gyöngébb testalkata — s foglalkozásá-

nál, — de főképen hivatásánál fogva is feltétlenül még sokkal nagyobb szüksége van a testedző gyakorlásra, mint az erősebb idegzetű férfiaknak . . .

Ha az anya testileg gyöngé, vézna és beteges: — lehet-e akkor egészséges és életerős az új sarjadék?!

Ama kánaáni szőlőfürt is nem ép és egészséges szőlőtől termett-e meg szintén egykoron?!

Az írás is azt mondja, hogy csak a jó fa teremhet jó gyümölcsöt: és így a törpe sem szülhet óriást! . . .

És mindannak daczára, hogy nemcsak iskoláinkban, de a társadalmi téren is oly hatalmas tényezőjévé vált már a torna a testi épség és egészség fentartásának, hogy ma már ország, szerte mindenütt tornacsarnokok emelkednek, tornaegyletek alakulnak a testgyakorlás művelése és fejlesztésére; daczára annak, hogy ma már minden művelt ember tudja és érzi, hogy kor- és nemkülönbség nélkül feltétlenül mindenkinek szüksége van a testgyakorlásra: a mi hölgyközönségünknek mégis az a szomorú és mostoha sors jutott még ma is osztályrészül, hogy nemcsak teljesen nélkülözi a tornát, — de egyáltalában semmiféle más testgyakorlásban sem részesül, a mihez pedig feltétlenül legalább is annyi joga s talán még több igénye is lehetne, mint a férfiaknak!

Hogy mért kelljen tényleg a hölgyközönségnek, ép ennek a gyöngébb nemnek, még ma is, — a haladás jelen századának még ez utolsó tizedében is, — teljesen nélkülöznie a testgyakorlás jótékony áldásait: — azt józan észszel egyáltalán megérteni nem tudom!

A testi nevelés intéző körei annyira megfélekedtek a női testgyakorlásról, hogy ez irányban még csak kísérletképpen sem tettek semmit!

Hogy a nőközönség a mai viszonyok közt még a legjobb akarat mellett sem vehet részt a tornában s így e miatt kell nélkülöznie a testgyakorlást: — annak oka meggyőződésem szerint legnagyobb részt a tornába való járás nehézségei és akadályainak különfeleségében rejlik.

Ezek az akadályok és nehézségek pedig tényleg oly nagyok és különfélék, hogy a felnőtt nőközönség aligha fogja majd valaha a tornát látogatni tudni!

A különféle szobai tornaszerek alkalmazása sem fogja soha pótolni a tornát, miután azok az egyoldalú,

unalmas gyakorlatok, — ha egy ideig foglalkoztatják is a nyers testi erőt és ügyességet — de soha sem nyujtanak egyuttal kellő szórakozást is, s így mivel nem elégitik ki a szellemet is: — csakhamar sutba kerül az unalmas tornaszer is.

Az úszás, csónakázás és korcsolyázás sem pótolhatja a tornát, miután ez is csak időleges, és nemcsak a helyi viszonyoktól függ, — még az évszak és időjárás szeszélyeitől is!

A lovaglás és vadászat inkább csak sportszerű kedvtelés, mint testgyakorlat, — és csakis a magas körök és a vagyonosabb osztály hölgyeinek állhat rendelkezésére.

Legújabbán a lawn-tennis, cricket, croquet stb.-féle játékokkal is kísérleteznek, hogy csak némileg is kárpótolják a teljesen elhanyagolt női testgyakorlást; ez azonban szintén csak időleges és csak ott és akkor vehető igénybe, a hol és a mikor erre alkalmas hely és idő kínálkozik.

Egyes sporthölgyek ugyan tanultak már vivni is — vitérel, avval a francia dtvatú fleuret-vel; ezt azonban nem is annyira testgyakorlás czéljából, — mint inkább szeszély-, unalom-, vagy csupán csak uri kedvtelésből tették.

Hartl J. bécsi vivómester volt az első, aki körülbelül ezelőtt tiz évvel mutatta be nálunk is nyilvánosan nőtanítványaival a vitérvívást, mely iránt azonban a magyar nők nemcsak hogy nem igen tudtak lelkesülni, de egyáltalán nem is érdeklődtek.

Hartl a „Moderne Kunst“ hasábjain a „Damenfechten“ czimű cikkében azt iparkodik kimutatni, hogy mily czélszerű s mily jó a vitérvívás a nőknek, s így csakis ezt ajánlja a hölgyvilágnak.

Én azonban 24 évi vivómesteri működésem alatt szerzett tapasztalat és gondos megfigyelés után épen a vitérvívást nem ajánlom nőknek; sőt mint veszélyest határozottan elítélem és egyáltalán mellőzendőnek is tartom, mert folyton a mellet tehát a nőnek legkényesebb részét teszi ki a sérülés veszélyének.

A vitér maga ugyan könnyű és finom eszköz, — de a heves szurás, melyek folyton csak a mellre irányulnak, rendszerint oly erősek és intenzívek, hogy a vitérnek a dőfés alatt mindig ivalakban kell mellen meghajolnia; már pedig a női mellet ily módon támadni, böködni törrel, holott még a vitér gombja is igen gyakran letörik, nemcsak határtalan könnyelműség, de valószínű merénylet is!

Karrddal azonban, — még ha oly nehéz is volna, — az egész test és egész kar különböző és kevésbé veszélyes részére is finoman és gyöngéden lehet vágni, hogy alig érezni meg az érintést!

Sztrakay Norbert.

A nyári torna- és játszótér ügye.

(Vége.)

Magyarországon az első nyári torna és játszótér Jászberény város rendezte be. Az ez ügyben történt tárgyalások már 1889-ben kezdődtek a közoktatási minisztérium és a budapestvidéki főigazgatóság élénk érdeklődése mellett. Az e czélra felajánlott többféle térség közül a nm. minisztérium az ottani Nádorkert egy részének átengedését mondotta kívánatosnak, mire a képviselőtestület 1890-ben az egész bekerített Nádorkertet át-

gedte, még egy tetemes szabad térséget hozzácsatolt és az egész területet 900 frtnyi költséggel berendezte és felszerelte. Így jutott e sorok írójának, mint a jászberényi gymnasium akkori igazgatójának a szerencse, hogy intézete dicsekedhetett az első berendezett és felszerelt torna- és játszótérrel (megnyílt 1891-ben), melyet a tanker. főigazgatóság az ez alkalomból a városhoz intézett köszönő iratában ügyes berendezése és a modern testgyakorlat minden ágára való alkalmatosságánál fogva mintaszerű s ez ideig nálunk páratlan intézménynek nevez¹⁾ Ekképen az ügy nálunk is lendületet nyert, irodalma egyre szaporodott, tárgyalták 1892-ben a Tanáregyesület közgyűlésén is, és 1893. február elején megjelent gr. Csáky, akkor közokt. miniszter úr lelkes fölhívása, melyben rámutatván az iskola szolgálatába vont játék erkölcsi hasznára, fölkéri az összes hazai törvényhatóságokat, hogy alkalmas befásított és lehetőleg közelfekvő telkeket bocsássanak az iskolák rendelkezésére. Már febr. 19-én tárgyalták ezt az ügyet a pozsonyi tanfőfiak az ottani polgárság igen látogatott értekezletén. Az előadó rajzban bemutatta a jászberényi főgymnasium játszótérét és abbeli óhaját fejezte ki, hogy ily játszótér a közel jövőben Pozsonyban is létesüljön. A jelen voltak hévvel karolták fel az eszmét. A hely megszerzésére bizottság szervezkedett és a berendezés költségeire rögtön történt adakozásokból 500 frt folyt be. (Az ügy azóta örvendetes megoldásra talált) Hasonló mozgalmat eredményezett a miniszter úr fölhívása Debreczenben. Legújabbán (f. év elején) Kassa város közönsége a város közepén fekvő Széchenyi-ligetben terjedelmes játszótér engedett át középiskolái részére és már megtörténtek a megállapítások e tekintetben, hogy az egyes intézetek osztályai mikor és mely időben használják a térséget. Így tehát nálunk az ifjusági játék ügye általában véve örvendetes halad; Budapesten is tartanak játéktanfolyamokat és úgy a fővárosban, mint a vidéki városokban tartott versenyek eléggé tanúsítják a testi nevelés ügyére irányzott érdeklődést.

A torna- és játék-ügy ezen vázlatos ismertetése után visszatérek most a aradi középiskolák nyári torna és játszótérének ügyére.

A főgymnasium igazgatósága már 1892. évi május havában kérelemmel fordult a városi tanácshoz az intézeti épület előtt fekvő parkrész átengedéseért.

Hosszabb bizottsági és hatósági tárgyalások után az ügy a f. évi május 8-án megtartott közgyűlés előtt nyerte el a kedvező elintézetést az alábbi határozattal:

„Az aradi lyceum épület előtt fekvő parkot melyhez az Eötvös- és Petőfi-utcák folytatása bele nem értjük, játék és nyári tornázó helyül egyenlő jogokkal az aradi kir. főgymnasiumi és az aradi főreáltanodai ifjuság részére átengedjük olyképen, hogy azt a két intézet saját költségén élő sövénynyel körülkeritheti, a talajt kiegyenlítheti, ott tornaszereit felálithatja s a mennyiben az ott létező élőfák akadályt képeznének, azokat kivághatja, de a területet el nem zárhatja. Fentartjuk azonban magunknak a rendelkezési jogot arra nézve, hogy az átengedett területet, ha a közérdek annak más czélra való fordítását követelné, minden kártalanítás nélkül visszavehessük. E területen létező és a két intézet által netán kivágandó élőfák a város tulajdonát

¹⁾ A jászberényi közs. kath. főgymn. Értesítője az 1890—1. évről. Szigetvári, Ifjusági játékok és kiránduások. Zeitschr. f. Turnen und Jugendspiel. 1892. 4. sz.

TUCKER-féle Lawn-Tennis-pályák.

Oktatás és bérlet, valamint Lawn-Tennis-pályák készítése és felszerelése. Értesítést ad Mr. Spencer Tucker, Városligeti fasor 19. sz. Ugyanott angol nyelvű tanár ajánlatik. 4—10.

képezzék és azokat a két intézet ha levágatta, a maga céljaira fel nem használhatja. Az ügyiratok kiadásával utasítjuk a tanácsot, hogy ezen elhatározásunkat a két intézet igazgatójának tudomására hozza. Arad szab. kir. város közönségének 1895. évi május hó 8-án tartott közgyűléséből.

Ezen közgyűlési határozattal melyért a tek. közgyűlésnek s különösen nagys. Salacz Gyula, kir. tanácsos, polgármester úrnak hálás köszönetet mondunk az aradi középiskolák kiválóan alkalmas nyári torna- és játszótérhez jutottak, mely intézményei és berendezései czélszerű fejlesztésével úgy a városnak, mint az aradi középiskoláknak dicséretre lesz. A közgyűlés ezen határozata következtében a Vall. és közokt. m. kir. minister úr f. hó 15-én 29,729. sz. a. a következő köszönőiratot intézte Arad szab. kir. város közönségéhez:

„Fogadja Czimed elismerő köszönetemet a testi nevelés érdekében tanúsított azon áldozatkészségeért, a melylyel a lyceum-épület előtt fekvő városi parkot a kir. főgymnasium és áll. főrealiskota tanuló ifjusága számára játék- és nyári tornatérül ingyenesen átengedte.

Reméljük, hogy a tek. városi hatóság és a minden üdvös újítást lelkesen felkaroló nagyérdemű közönség áldozatkészsége támogatni fog, abban, hogy az átengedett területet czéljának megfelelően mielőbb be is rendezhessük.

Dr. Himpfner Béla.

A „Magyar Athletikai Club“ 1895. évi nyilvános őszi viadalának feltételei.

A verseny napja: 1895. évi október hó 20-ikának délutáni 2 órája.

Nevezési zárnapp: 1895. évi október hó 14-ikének délutáni 7 órája.

Versenypálya: a Club Orczy-kerti versenypályája.

I. *Juniorok versenye.* (Zárt verseny.) Távolság 200 m. A „M. A. C.“ azon tagjai részére, kik még nyilvános viadalon részt nem vettek. Elsőnek a Club bronz-érme. Ha hétnél többen indulnak, úgy két csoportba lesznek sorsolva, s mindkét csoport győztese bronz-érmet kapnak.

II. *Vándordíj.* Adja gr. Andrássy Géza. Síkfutás. (Nyílt verseny.) Távolság 402 $\frac{1}{4}$ méter. Idő 55 mp. Elsőnek a Club aranyérme és annak az egyletnek, melynek tagjaként győzött, a felajánlott vándordíj, melyet köteles a győzőnek egylete a „M. A. C. legközelebbi versenyein — bármely tagja által is — még kétszer megvédeni. Három egymást közvetlen követő győzelem után a vándordíj a győztes egylet örökös tulajdonába megy át, ellenkező esetben azonban már szerzett igényét elveszti. Ha az első a távolságot 55 mp. alatt nem teszi meg, úgy a Club ezüst-érmét, második a Club bronz-érmét, ha öten futnak, a második is ezüst-érmet, a harmadik bronz-érmet nyer. Az érmek kiadásához kötött idő 65 mp. Ezenfelül nincs díjazás. Csak oly egyletek tagjai vehetnek részt, melyek már legalább 3 éve megalakultak és azóta folytonosan működnek.

III. *Távolugrás.* (Nyílt verseny.) Az iramodás tetszés szerinti, az elugrás deszka nélkül a földről történik. Minden versenyző — a próbaugráson kívül, mely nem kötelező — három ugrást tehet, melyek közül a legnagyobb számít. Hátraesés vagy visszalépés eredményként nem számít, s csakis mint a három ugrás egyike jön számi-

tásba. Győztesnek a Club ezüst-érme és tiszteletdíj, másodiknak bronz-érem.

IV. *Bajnoki verseny.* (Zárt verseny.) Távolság 100 yard (91'3 m.). Idő 11 mp. Díjak: az elsőnek a Club ezüst-érme és bajnok-jelöltség, ha a távot 11 mp. alatt megfutja. Reá nézve a Club bajnoki szabályai kötelezők. Második győzelemért a győztes a bajnok-jelöltség megtartásával újra ezüst érmet nyer, a harmadik győzelemért pedig megnyeri az állami aranyérmet, a serleget és a bajnoki czímet. Ha a távolság befutása a kitűzött időn túl történik, akkor a verseny nem mint bajnoki, hanem mint egyszerű verseny számít és az esetben az első a Club ezüst-érmét, a második pedig a Club bronz-érmét kapja. Első vetélkedés.

V. *Kerékpárverseny térelőnyvel.* (Nyílt verseny.) Távolság 3 km. (9 kör + 192 m.). Bármilynemű együlékes kerékpárral. Elsőnek a Club ezüst-érme és tiszteletdíj, másodiknak a Club bronz-érme. ha öten indulnak, a harmadiknak is bronz-érem.

VI. *Súlydobás távolba.* (Nyílt verseny.) Súly 16 angol font (7 $\frac{1}{2}$ kgr.). A dobás a földről történik, tetszés szerint helyből vagy iramodással. A ki közvetlenül a dobás után előre lép, annak dobása, mint a megengedett dobások egyike jön számításba, de eredményként nem számít. Eredmény, a megengedett négy dobás legnagyobbika. Díj: elsőnek a Club ezüst-érme, a másodiknak bronz-érem; ha öten indulnak, a harmadiknak is bronz-érem. 8'50 cm. távolságon alul díjazás nincsen.

VII. *Síkverseny térelőnyvel.* (Nyílt verseny.) Távolság 1 angol mértföld — 1609 méter (3 kör + 64 m.). Elsőnek a Club ezüst-érme és tiszteletdíj, másodiknak a Club bronz érme, s ha legalább öten indulnak, a harmadiknak is bronz-érem.

VIII. *Nagy kerékpár-verseny.* (Nyílt verseny.) Távolság 10,000 m. (32 kör + 16 m.). Bármilynemű együlékes kerékpárral. Díj: elsőnek a Club ezüst-érme és tiszteletdíj, másodiknak bronz-érem; ha öten indulnak, a másodiknak is ezüst érem, s ez utóbbi esetben a harmadiknak bronz érem.

IX. *Síkfutás.* (Zárt verseny.) Távolság 100 m. Díj: elsőnek a Club ezüst érme, másodiknak bronz-érem és ha legalább öten indulnak, a harmadiknak is bronz-érem.

X. *Ökölvívás.* (Nyílt verseny.) A versenyző párok 10 kilónként súly szerint sorsolás útján állítatnak össze. A küzdelem 4 voltra megy. A voltokat háromtagú bizottság számlálja. Elsőnek a Club ezüst-érme, másodiknak a Club bronz-érme. Minden pár versenyenél a legyőzött eláll. Ha esetleg három versenyző maradt, akkor ezek első párjának legyőzöttje mérkőzik meg a harmadik elmaradottal is, s ha ezt legyőzi, kapja a második díjat, ha pedig újból legyőzetik, eláll, mely esetben a két győző egy döntő küzdelemben mérkőzik az első és második díjért.

XI. *Vigasverseny.* Síkfutás. (Nyílt verseny.) Távolság 300 m. Résztvehetnek mindazok, a kik a verseny napján első díjat nem nyertek, Nevezés a helyszínéa a versenytitkárnál. Díj: elsőnek tiszteletdíj.

Általános verseny-rendszabályok.

1. Az atletikai nyílt versenyeken részt vehet minden magyar atletikai és sportegylet gentleman amateur tagja.

2. Nyílt kerékpár-versenyeken csak olyan gentleman amateur-versenyző vehet részt, a ki pénzdíjas versenyekre nem nevezett s ezt nevezés alkalmával határozottan ki is jelenti.

Weiner Mátyás
Andrássy-ut 3. sz.

Divatáruházam különlegessége valamennyi
SPORTDIVATCZIKK legutóbbi UJDONSÁGAI.

3. A zárt versenyekben csak a „M. A. C.” tagjai vehetnek részt.

4. Tét zárt versenyekben nincs; nyílt versenyekben a „M. A. C.” tagjainak 2 korona, másoknak 4 korona; bánat mindenütt és mindenkire egyformán 4 korona. Tét és bánat a nevezésekhez feltétlenül melléklendő.

5. A második díj csak három versenyző, a harmadik díj csak öt versenyző mérkőzése esetén adatik ki, a mennyiben a versenypont ettől eltérőleg nem rendelkezik.

6. A záridőn túl érkező nevezések figyelembe nem vétetnek.

7. A versenyeken szabályszerű versenyöltöny viselese kötelező.

8. A bánat, ha az illető az általa jelzett versenyben résztvett, visszaadatik.

9. A verseny elleni óvások a versenytitkárnál rögtön az illető verseny után teendők meg, mert később tekintetbe nem vétetnek.

10. A versenybizottság határozata ellen fellebezésnek nincs helye.

11. Minden versenypont megkezdése előtt az első harangjelzésre a versenyzők a bírói páholyon megjelenni tartoznak.

A harangjelzés után egy perczre a verseny mindenkor megkezdődik, később megjelenők a versenyben részt nem vehetnek.

12. A nevezésnek (mely a „M. A. C.” titkárságához, Budapest, Esterházy-utca 36. sz., Nemzeti lovarda, intézendő) tartalmaznia kell:

a) a versenyző vezeték- és utónevét,

b) polgári állását,

c) lakását,

d) a versenypontot, melyre nevez,

e) a versenyöltöny színeit,

f) a tétet és bánatot,

g) azon egyesület nevét, melynek tagja; mit hivatalosan az elnök vagy titkár által igazolni tartozik,

h) térelőny-versenyben a nevező három legjobb versenyeredményét, úgyszintén a kerékpár nemét és súlyát

13. Nevezések a választmány által indokolás nélkül visszautasíthatók.

14. A „M. A. C.” versenyző tagjai tartoznak magukat a versenyeket és a traininget megelőző héten orvosi vizsgálatnak alávetni; idegen egyesületek tagjai pedig egyetlen orvosa által kiállított bizonyítványt kötelesek felmutatni.

15. A vándordíj átvételét a nyertes egyén clubjának meghatalmazottja — elnök, alelnök vagy titkár — eszközli; mely alkalommal egy elismervény irandó alá oly kijelentéssel, hogy a „M. A. C.” által legközelebb kitűzendő versenynap előtt 48 órával a vándordíjat minden felszólítás nélkül a „M. A. C.” rendelkezésére bocsátja.

16. A verseny időre való tekintet nélkül megtartatik.

A „M. A. C.” igazgató választmányának 1895. augusztus hó 23-án tartott rendes ülésén kelt határozata alapján.

Budapest, 1895. augusztus hó 31-én.

Dobák Emil
a „M. A. C.” titkára.

Gróf Andrássy Géza
a „M. A. C.” elnöke.

A kiállítási torna- és sportversenyek.

Az országos torna- és sport bizottságnak végrehajtó bizottsága Berzeviczy Albert elnöklete alatt f. hó 10-én tartotta gyűlését, melyen a tagok csaknem kivétel nélkül megjelentek. Jelen volt az igazgatóság részéről a kiállítás igazgatója, Dr. Schmidt József, Müller Béla építési főfelügyelő és Dr. Kovács Gyula aligazgató. Az egyesületek képviselői közt ott láttuk Bedő Albert államtitkárt is, mint a csónakázók szövetségének elnökét.

A legfontosabb tárgyát az értekezletnek azon mód megbeszélése képezte, hogy az egyes versenyeket rendező egyesületek a kiállítás részéről milyen támogatásra számíthatnak. A bizottság Schmidt igazgató ur felvilágosító szavai után tudatni fogja az egyesületekkel, hogy először az egyesületek nyilatkozzanak egész határozottsággal, hogy mily és mennyi versenyeket akarnak rendezni és minő anyagi támogatásra számíthatnak. — A versenytér ügye is mindaddig függőben marad, míg e jelentések be nem érkeztek. E gyűlésen két egyesület jelentette be szándékát versenyek rendezésére; a M. Athletikai Club a vívó- és a Torna-egyesület szövetsége a torna-versenyre vonatkozólag. Ezeken kívül a Nemzeti Torna-Egylet a mulatságok csarnokában kér hetenként egy napon helyet, mint a torna-előadások tartására. Mind e jelentkezéseket a bizottság örömmel vette tudomásul, de határozatilag kimondta, hogy egyik egyesület sem rendezheti úgy versenyeit, mutatványait, hogy a résztvételből és a rendezésből másokat kizárjon.

Sztrakay N. vívómester azon ajánlatát, hogy a női vívást hajlandó bemutatni tanítványaiával, hasonlóan helyeslőleg veszi tudomásul, de a helyre, időre, rendezésre vonatkozólag csak később határozhat.

Markoviczai Nagy Ferenczné beadványát női és gyermek sportversenyek tárgyában el kellett utasítani, mert a kiállítás területén belül nincs már szabad tér ezek számára.

Szóba került még az ifjusági tornaverseny ügye is, de e tekintetben a vallás- és közoktatási miniszterium csak a közeli napokban fogja értesíteni a bizottságot a hely és idő megállapítását illetőleg.

A bizottság az elnök éltetésével oszlott fel. E hó végén ismét gyűlés lesz.

Torna-napló.

„Torna-Napló tornatanárok használatára. Szerkesztette és kiadja Vándory József fővárosi tornatanár. Budapest 1895.” cím alatt egy valóban hézagpótló s tornatanárok valamint tornaegyleti művezetők által várva várt zsebkönyvecske jelent meg, melyet t. olvasóink számára a következőkben ismertetünk.

A 11,5 cm. széles és 14,5 cm. magas, elegáns vázsonkötésű, háromféle terjedelemben, t. i. 300, 510 és 720 tanítványra vonatkozó bejegyzésekre szolgáló terjedelemben készült s ugy külsőleg, mint belsőleg diszes és szolid kiállítású zsebkönyvecske célja — mint azt szakszerű rövídséggel „Tájékoztatójában” is mondja — az, hogy megkímélje a tornatanárokat és művezetőket az évenkénti ismétlődő unalmas, fárasztó és jelentékeny idővesztégetéssel járó vonalozás és rovatolás munkájától, a melytől ez ideig nem szabadulhattak, sőt részben is csak ama feljegyzéseik teljessége rovásán menekülhettek

Weiner Mátyás
Andrássy-ut 3. sz.

Svitterek, selyem verseny-dress, kalapok, sportsipkák, fehérneműek, sportcipők, esőköpenyek, lawn tennis öltönyök és keztyűk urak és hölgyek részére.

volna, a melyeket pedig tanítványaik osztályozása, tornász szempontból vett testi képességeinek nyilvántartása, a különböző időközök alatt testi erőben, testi ügyességben és testi fegyelmélettségben tanusított előmenetelének megítélése, úgyszintén statisztikai adatok gyűjtése okvetetlenül megkövetel.

A zsebkönyvecske tartalmaz: *a)* 44, 74, illetve 104 Rovatos lapot, melyek 301, 511, illetve 721 tanítványra vonatkozó bejegyzésekre szolgálnak; *b)* 16 Tiszta lapot, *c)* 3 oldalra terjedő Tájékoztatót, *d)* 8 oldalra terjedő tornatanári-, tanítói-, s tanítónő Névsort, *e)* 24 oldal sportba vágó Hirdetéseket és *f)* 1 oldal Órarendet.

A rovatos lapokon a következő felirású rovatokat találhatjuk fel: 1. A tanuló neve és életkora, . . . év . . . hónap. 2. Huzódás. 3. Súlydobás a magasba: *a)* jobb kézzel, *b)* kilogrammal, *c)* bal kézzel. 4. Karhajlítás mellső fekvő támaszban. 5. Függeszkedés: *a)* kötélén, *b)* Mászópóznán. 6. Hajlított támaszkorlát. 7. Ugrás:

ságának azaz egyéniségének teljes figyelembe vételével. Az észrevétel rovatba ugyanis, előre megállapított rövidítéssel bejegyezhetjük a tanítványnak a tornára való rátermettségét illető észrevételeinket a melyeknél figyelemmel kell lennünk tanítványainknak nemcsak szervezetére, hanem lelki tulajdonaira is. Minden tanuló nevének bejegyzésére szánt rovattól — melyek a lapok bal szélén egymásalatt vannak — négy vonalköz húzódik jobbra végig, melyek közül a felső az iskolai év elején eszközölt erő- és ügyesség (képesség) felvételre van szánva; az alatta lévő második és harmadik vonalköz a karácsonyi és husvétii osztályozásnak van fentartva, míg a negyedik a végeredmények kiténtetésére szolgál az iskolai év végén. S épen ezért az első és utolsó felvétel mennél több oldalú legyen, ellenben a másik két időpontban beérhetjük egy, két, három vagy négy úgynevezett találmpróbával is. Utasítás van arra is, hogy az erőt kifejező számok mellé hozzá tegyük a kivitel

SZTRAKAY HÖLGYTANITVÁNYAI.

a) magas-, *b)* távol. 8. Futás: *a)* gyorsfutás . . . mtr. . . mp. alatt, *b)* kitartófutás . . . perc alatt . . . mtr. 9. Sarkazás . . . kilogrammal. 10. Guggolás . . . kilogrammal. 11. Szabadgyak. 12. Rendgyak. 13. Játék. 14. Nyújtó. 15. Korlát. 16. Ló. 17. Észrevétel. 18. Magaviselet. 19. Végső osztályzat.

Az ekként kitünően megválogatott és elegendő választékban felvett rovatok a legkülönbözőbb viszonyok között működő tornatanárnak is lehetővé teszik, hogy a megfelelő rovatok kiválogatásával akár adatfelvétel, akár osztályozás céljából tanítványainak tornász-képességeiről magának bármikor és tetszése szerint, hol egy mennél teljesebb képet alkothasson, hol pedig az illetőknek csupán csak egyik vagy másik irányban tanusított előmeneteléről szerezhesen meggyőződést. És teheti ezt a tornatanár mindig a tanítvány életkorának és arravaló-

szépségét illető osztályzatunkat is a mely eljárás már csak azért is igen helyes, mert számos esetben tanítványaink már csak minimális, vagyis a kor növekedésével járó természetes erőgyarapodásra képesek s ilyenkor aztán a kivitel szépségét illető követeléseinket kell a szükséghez képest fokoznunk.

A zsebkönyvben foglalt névsor az elemi iskoláknál az 1893/4 iskolai évben Magyarországon létezett összes felsőbb fiu- és leányiskolákban alkalmazásban volt tornatanárok-, tanítók- és tanítónők neveit és lakhelyét tartalmazza s azon intézeteket tünteti fel, a melyeknél alkalmazva voltak. Azon tanintézetek pedig, a melyekben tornatanítás nem volt külön vannak felsorolva.

Mindebből láthatjuk, hogy Vándory József, kit Naplójának kiadásához csupán szakmája iránti önzetlen lelkesség vezérelt egy ép oly szükséges, czélszerű mint

Weiner Mátyás
Andrássy-ut 3. sz.

Uraim és hölgyeim! Athléták, kerékpárosok, lawn tennist játszó, evezősök, uszók és torna egyletek. Önöket megfogja lepni elegáns sport-diva tezikkeim olesó ára.

sikerült könyvecskét ad a tornatanárok kezébe, a melyet — bátran állithatjuk — azok csak félig-meddig is szak-szerű és alapos működés mellett épenséggel nem nélkülözhetnek. A szerzőnek sok anyagi áldozatába is került Torna Naplót ezzel a legmelegebben ajánljuk a torna-tanároknak és tornaegyleti művezetőknek. Meg vagyunk győződve arról, hogy a ki é Torna-Naplót egyszer használta az a másik évben sem mondhat le annak használatáról. Ára 80 kr., 1 frt vagy 1 frt 20 kr. Megrendelhető a szerzőnél: Budapesten, VI., Eötvös-utca 42. (November 1-től: Ó-utca 43. sz. a.)

Különfélék.

Sztrakay Norbert jeles fővárosi vívómesternek „A magyar kardvívás mint női testgyakorlat” című munkája most jelent meg és élénk érdeklődést kelt a sportkörökben. Lapunk mai számában ismertetésül közöljük a könyv első fejezetét és két szép képet az illusztrációkból. Jövő számunkban ismertetni fogjuk a tollat is jól forgató mester munkáját. (A könyv ára 1 frt. Kapható Kilián F.-nél a Váci-utczában.)

Magyarország uszóbajnoksága. A magyar uszó-egyesület mult vasárnap tartotta meg nemzetközi uszó-versenyét a Dunán, melyen tizenkét versenyző állt ki a büszke címért való küzdelemre. Hirschfeld boroszlói uszó hibás indulás miatt óvást emelt ez alkalommal, minek következtében a jury semmisnek deklarálta a versenyt s f. hó 12-én délutánra tűzte ki az érvényes küzdelem megtartását. A német bajnok, kinek kedvéért elhalasztották a versenyt, ezuttal nem jelent meg a startnál s így a magyar uszók maguk közt versenyeztek az értékes tiszteletdíjak és érmekért. A hűvös időjárás és a tizenöt foku víz daczára gyönyörűen sikerült a verseny. Deutsch Gyula a M. T. K. tagja nyerte el a „Magyarország uszóbajnoka 1895-ben” címet a M. U. E. nagy aranyérmét és gróf Hadik Sándor elnök tiszteletdíját: egy hatalmas vert ezüst babérágat. A többi díjakat mind a Magyar Uszó-Egyesület tagjai nyerték meg. Rendkívül érdekes küzdelem után Lintner Ernő lett a második, közvetlen mögötte Guttmann Alfréd harmadik és Graefl Károly negyedik helyen érkeztek. Alapi Ándor pedig ötödik lett. A verseny után fényes bankettra gyűltek össze a fővárosi Vigadóban a versenyzők hol lelkes beszédek kíséretében vették át kitüntetésüket.

A Magyar testgyakorlók köre f. hó 22-én d. u. 2 $\frac{1}{2}$ órakor tartja az ügétő versenytéren XIII. nyilvános őszi viadalát. A verseny egyes számai a következők: I. Juniorok versenye. Sikfutás 100 méterre. (Zárt verseny.) II. Kerékpárverseny 2000 mt. (Zárt verseny.) III. Sikfutás 1609 m. IV. Versenytornázás korláton-nyújtón. V. Sikfutás 100 m. VI. Kerékpárverseny 5000 m. VII. Súlyemelés. VIII. Sikfutás. IX. Rudugrás. X. Nagy kerékpárverseny 10.000 m. XI. Ökölvívás. XII. Sikfutás térelőny-nyel. XIII. Távol ugrás. XIV. Kerékpárverseny térelőny-nyel. XV. Vigaszverseny.

Kerékpáros ünnepély. A zalaegerszegi kerékpár egyesület f. évi szeptember hó 15-én ünnepélyes felava-

tása alkalmából a szomszédos megyék es városok kerékpár-egyesületeinek részvételével a Baross-Ligetben kerékpár-virágcorsót és zártkörű táncmulatságot rendez. Kezdeté 3 $\frac{1}{2}$ órakor; vendégeket feldíszített kerékpárokonsportszerű dressben szívesen látnak, a kerékpárok feldíszítése helyben is eszközölhető.

Borbély György az „Aranyosvidék” főszerkesztője és Scharscher Dániel tanár Törökországi velocipéd utjokból hazatértek. A kolera miatt nem mehettek át Kis-Ázsiába; Borbély egészségesen jött vissza Tordára, több barátja élébe ment Gyéresig.

A bécs-pozsonyi kerékpárverseny. E hó 8-án folyt le a bés-pozsonyi kerékpár-verseny. A versenyen huszonnyolczan veitek részt. Reggel pont 7 órakor indultak Schwehából és 8 óra 40 perczkor érkezett Pozsonyba elsőnek Reininger Ede bécsi kerékpáros, egy másodperczcel később másodiknak érkezett Cziglerth Ágost pozsonyi és utána harmadiknak Schwáb Béla budapesti Hunnia-egyesületi kerékpáros. Baleset nem volt. Az első tehát az 50 kilométernyi utat, daczára a ropant pornak. száz percz alatt tette meg. Az érkező versenyzőket Pozsonyban nagy és előkelő közönség várta.

X. Klösz György fényképészeti műintézet Budapest V. Kossuth Lajos-utca 18. sz. I. emeleten. Telefon állomás. Elvállal mindennemű fényképi felvételeket, többszörösítéseket gépekről, ipar-, mű-, és tárgyokról sat. Photolitographia, czinkographia, fénynyomat, autographiai, fénymásolat.

A sport közönség figyelmét felhívjuk *Weiner Mátyás* mai hirdetésére.

Danubia-kerékpárok a legjobbak, tartósságra nézve felülmúlhatatlanok.

Az útat Budapest, Bécs, Székesfehérvár, Grác, Innsbruck, Linz, Salzburg és Münchenből Bécsen át Budapestig a „Nemzeti Kerékpár-Egylet” tagja Porta János egy és ugyanazon Danubia-kerékpáron tette meg. Schmalhofer record-versenyző a Bécs-Hamburg közti utat gépsere nélkül tette meg **három nap alatt** Danubia kerékpáron.

Uj aszfaltozott kerékpáriskola (500 négyszögöl terjedelmű). Tanítás ingyen. Epreskert-utca 29. sz. alatt.

Főraktár: ANDRÁSSY-UT 77. SZÁM. 3-6

Alapított 1864-ben.

Pacholek Károly

Első magyar

oldalfegyver-, sarkantu- és vivófölszerelési gyár
VIII., Balassa-utca 5. sz.

Gyári raktár: IV., Koronaherczeg-utca 10.

A cs. és kir. hadsereg, valamint a m. kir. honvédség tiszti és legénységi kardjainak és vivószerelések szállítója.

Ajánlja gyarának kitűnő készítményeit: kardok, török, vivókeztűk, fej- és testvédek. Valódi francia és olasz kardok és vivótörök. 1-7

Árjegyzék bérmentve ingyen. | Javítások jutányosan.

ATTILA KERÉKPÁROK

BUDAPEST,
József-körut 36. szám.

Az Attila kerékpárok az összes gyártmányok élén állanak **kitünő anyagok szolid munkájuk és kitartó erősségük**nél fogva. — A gépészeti ipar remeke minden egyes Attila kerékpár.

200 □ mt. nagyságu villanyval világított velozipéd-pálya áll ugyanazon házban a tanulóknak rendelkezésükre szakszerű tanítással.

Kretschmar E. és Társa.

Gyári raktár: József-körut 36. Gyár: 4—10 **Dresda.**

Stamm József

műgépész

BUDAPEST,

VIII. ker.

József-körut 40. sz

Ajánl kitünő

KERÉKPART

csak 130 frt. Bicykle permatik, lámpával és csengővel együtt. 9—10

Javításokat olcsón elfogad. — Pontos kiszolgálás.

Eisenschiml és Wachtl

BUDAPEST,

IV. ker.

Váci-utca 12

Gyár és raktár:

BÉCS,
Kaiserstrasse 62.

Mindenféle fényképeseti gépek és készülékek.

Árjegyzéket ingyen és bérmentve.

9—10

A nagyérdemű sport urak figyelmébe!

Ajánlom **valódi amerikai rugalmas és angol aczélszög** sérvkötőimet. Mindennemű betegápolási cikket a legjutányosabb áron szállítok.

Keztyü-, sérvkötő- és gummi-áru-gyár

LADÁNYI ISTVÁN

BUDAPEST,

VIII. kerület, Kerepesi-ut 53. sz

a „Metropole” szállodával szemben. 4—12

Kerékpár

ujdonságok!

A legnagyobb kerékpár gyári raktárban.

Budapest, Károly-körut 3. szám

Eredeti **Torilhon** és **Dunlop** kerékpárok, pneumatikus abronccsal. — Ezen ujdonságok megtekintése végett van szerencsém a n. é. kerékpár kedvelő közönséget tisztelettel meghívni.

HERBSTER KÁROLY, műgépész

Nagy képes árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve küldetik. 10—10

Pártoljuk a honi ipart!! Adria kerékpárok

az angol gyártmányokkal teljesen egyenrangú de sokkal olcsóbbak kaphatók

Deményi és Angyal

10—10 kerékpárok gyári raktárában

Budapest, Andrassy-út 50. szám.

✱ Képes árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve. ✱

Mindenki nyerhet a

tőzsdén, mert czégem csekély fedezettel vállal el megbízásokat az általam ajánlott értékpapírok vásárlására. Pénzt váltókra hitelképes egyénekre közzévetitek 7 százalék mellett, úgyszintén katonatisztek részére, amortizációs kölcsönök az ingatlan legmagasabb értéke erejéig 5 és fél százalékra, második és harmadik helyre. Építkezési hitelt és konvertálásokat lebonyolítok. Gabonavételre és eladásra megbízásokat kis jutalék mellett vállalom el.

SCHWARCZGYULA

10—12 tőzsde-, termény- és kereskedelmi bizományi üzlete

Budapest, VII. ker., Klauzál-utca 8. sz.

1895-iki idény
12 Bajnokság
közte
Európa bajnoksága

A Steyri
fegyvergyár

1895-iki idény
240 első díj
3 hó
lefolyta alatt.

„SWIFT“ kerékpárjainak újabb diadalai!

1895. július 21-én

➔ tizenegy első díj! ➔

Alsó-Ausztrián keresztül. Első díj:
Schmal-Reininger.

12 órai bajnoki verseny, Prága. Első
díj: Reheis Miksa.

Ausztria bajnoksága. Szintén 1895. jú-
lius 21-én Lurion M. által nyerve, mely
alkalommal a győztes Lurion ellen-
feleivel, mint Hoffmann (München) stb.
könnyen végezett.

Európa bajnoksága 1895. június 23.
Berlinben.

Szövetségi bajnokság 1895. június 30.
Nyerve Lurion M. által, aki ellenfeleit
mint: Heymann (Berlin) úgy győzte le,
ahogy akarta, mely körülmény ismét
csak azt bizonyítja, hogy a *Steyri*
fegyvergyár Swift-kerékpárjai min-
den más gyártmányt túlszárnyalják.

Távverseny Triest-Bécs. Az első tiz
között öten voltak fegyvergyári Swif
gépeken.

Kolozsvár, augusztus 6. 6 első díj.

Szombathely, augusztus 11. 4 első díj.

Palics, 1895. augusztus 11-én.

Megnyitó-verseny: Első díj és diszok-
levél.

100 kmes verseny: Arany-érem, disz-
oklevél, vándordíj (500 korona érték-
ben), vezetési díj ezüst érem.

Budapest. 50 km. országuti record.
Fabini Henrik a H. M. B. C. tagja,
1 óra 42 perc alatt tette meg ezen
távot vezetők nélkül s így a fennálló
recordot 9 percczel javította meg.

Magyarországi vezérképviselők:

Brömer, Elmerhausen és Reich,

BUDAPEST,

VI. ker., Andrásy-ut 45 szám.